

Südame- ja veresoonkonnahaigused on suurimad surmapõhjustajad Eestis. Haigestumisoht on suurem neil inimestel, kes vähe liiguvad ja ebatervislikult toituvad. Oma südame heaks saad õige käitumisega ise palju ära teha.

LIIGU REGULAARSELT

- Liigu vähemalt 30 minutit iga päev.
- Südame jaoks kasulik liikumine on aeroobne treening – jalgrattasõit, kiire kõnd, tantsimine, suusatamine, ujumine jms.
- Ka väike koormus annab positiivse mõju: kasuta lifti asemel treppe, bussi- või autosõidu asemel jaluta. Tee koos argitoimetustega 10 000 sammu päevas ja saad vajaliku kehalise koormuse.
- Otsi hea kaaslane, kellega koos liikumine harjumuseks muuta.

LOOBU SUITSETAMISEST!

- Suitsetamisest loobumine on kõige esimene ja olulisem samm, mida saad südame heaks teha.
- Kui sa ei suuda ise tubakasõltuvusest vabaneda, pöördu abi saamiseks perearsti poole või küllasta suitsetamisest loobumise nõustamise kabinetti.
- Väldi suitsuses ruumis viibimist, et kaitsta end passiivse suitsetamise eest.

VÄLDI STRESSI!

TOITU TERVISLIKULT

- Söö vähemalt 5 portsjonit puu- ja köögivilju päevas (1 portsjon on umbes 100 g). Kartulid ei kuulu toitumise mõttes köögiviljade alla.
- Vähenda loomset päritolu (sisaldavad valdavalt küllastunud rasvhappeid) rasvade tarbimist. Selleks vali väherasvased piimatooted ja lahja liha, väldi vorste (nt. 1 väike viiner sisaldab ca 1 tl rasva). Toidu valmistamisel eelista toiduõli.
- Söö paar korda nädalas kala. Kala sisaldab südamele kasulikke oomega-3-rasvhappeid ja D-vitamiini.
- Söö kiudainerikast toitu. Kiudaineid leidub ainult taimset päritolu toiduainetes, peamiselt teraviljatoodetes, kaunviljades, puu- ja köögiviljades.
- Vali vähese suhkrusisaldusega toite ning tarbi vähem suhkrut, piira magusate jookide ja kompekkide osa menüüs.
- Söö vähem soola. Umbes 75% vajalikust soolast on juba toitudes olemas. Vaata kindlasti toidupakendilt soolasisaldust: toidu soolasisaldus on kõrge, kui soola on üle 1,5 g 100 g kohta. Maksimaalne päevane lubatud kogus on 5-6 g ehk 1 triiki teelusikatäis.

VÄLDI ALKOHOLI LIIGSET TARBIMIST

Rohke alkohol kahjustab südamelihast, tõstab vererõhku ja kehakaalu. Mehed ei tohi juua üle 40 g ning naised üle 20 g absoluutset alkoholi päevas. Igasse nädalasse peab jääma vähemalt kolm alkoholvaba päeva.

Südamenädal 2015
SINU SAMMUD LOEVAD
TULE JA LIIGU OMA SÜDAME HEAKS

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

LIIKUMISPÄEVIK

4 nädalat

Kuupäev

Tegevus

Tulemus
(min/km), sammud

E T K N R L P E T K N R L P E T K N R L P E T K N R L P

TERVE SÜDAME
NÄITAJAD:

Pulss rahuolekus
Vererõhk

80 lööki/min
alla 130/85 mm HG

Kolesterool
Veresuhkur

alla 5,0 mmol/l
alla 5,5 mmol/l

Vööübermõõt naistel
Vööübermõõt meestel

alla 88 cm
alla 102 cm

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

